

ҚИШЛОҚ ЖАЁТИ

Ўзбекистон
Республикаси
ижтимоий-
иқтисодий
газетаси

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Qishloq HAYOTI

№ 115 (6.328). Сотувда эркин нархда

БУГУНГИ СОНДА:

“ҒАРОЙИБ ҒЎЗАЛЛИК”

Тоғнинг салқин ҳавоси этни жунжитади. Пастликда гира-шира кўриниб турган Нурота қишлоқлари, ўрқач-ўрқач тоғлар, ҳарсанглар ортига беркинаётган кўёш ажиб бир манзара ҳафиз этади. Ана шу манзарага тикилиб турган Кристо биз томонга ўгирилмай, паст овозда гапирди: «Ғаройиб ғўзаллик!».

(1-2-саҳифада)

БЎЛАР ЭКАН-КУ!

Тўри вагонларга ортияпти. -Пахтамининг дастлабки харидори Россия Федерацияси, - дейди корхона раҳбари, - ҳозир у ерга жўнатиш учун беш вагон пахтамиз таппа-тайёр.

(1-3-саҳифаларда)

БОШИ БЕРК КЎЧАДА

Боши берк кўчага кириб қолгани онанинг ўзи ҳам эндигина сезд. Шу тўғрисида унинг бурро тили танглайга ёпишгандек жим турибди. Қаторлашиб келаётган ваҳимали фикрлар юрагини беа-ёв кимларди: «Отаси қизининг ахволини сезибди, музунг воқеа эшитипти! Энди қандақ қилдим?»

(1-4-саҳифаларда)

КУЗНИНГ ҲАР БИР КУНИ ҒАНИМАТ

Сурхондарё вилоят ҳокимлигида пахта йиғим-теримининг бориши ва кузги ғалла экишга ҳозирлик кўришга бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди.

Йиғилишни Республика Президентининг Давлат маслаҳатчиси И.Жўрабеков бошқарди.

Туман ва шаҳар ҳокимлари, қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармаси ҳамда қишлоқ ҳўжалигига алоқадор вилоят ташкилотларининг раҳбарлари иштирок этган мазкур йиғилишда пахта йиғим-теримининг бориши ва кузги ғалла экишга ҳозирлик ишларининг бугунги ахволи атрофлича таҳлил этилиб, ютуқ ва камчиликлар муҳокама қилинди. Шу кеча-кундуздаги долзарб вазифалар белгилаб олинди.

Вилоят пахта тайёрлаш режасини 70 фоиздан оширди. Сентябрь ойидаёқ бундай кўрсаткичга эришиш яхши, албатта. Лекин бир қатор вилоятлар кўнлик пахта тайёрлаш режасини 3-4 фоизга уйдлаётган пайтда Сурхондарёда йиғим-терим суръати таъминланмапти. Далаларда мўл ҳосил мавжуд бўлса-да, теримга сафарбарлик суи ташкил этилмоқда. Туманларда теримчиларни сафарбар этишга оид ўз имкониятларидан келиб чиқиб тузилган жадвалга риоя қилинмапти. Ёзуа баргини сунъий тўқтириш ишларида ҳўжақўрсинчилик устуниги панд бериб қўймоқда.

Шу боис пахта тайёрлашда ҳўжаликлар ва туманлар ўртасидаги нотекислик яққол сезилиб қолмоқда. Буни пахта тайёрлаш режасини аллақачон бажариб қўйган Сарисий тумани ва йиғим-терим ишларини тўғри ташкил этолмаётган Шеробод, Муробод, Термиз ва Шўрчи туманлари мисолида кўриш мумкин.

Йиғилишда таъкидланганидек, кузги ғалла экиш мавсумини кўнгилдагидек ўтказишда агротехника қоидаларига қатъий амал қилишнинг аҳамияти катта. Ғалла экиладиган майдонлар олдин сугорилиб, сўнг чуқур ва сифатли шудгорланиши, минерал ва маҳаллий ўғит билан озиклантирилиши лозим. Афсуски, бир қанча машина-трактор паркларининг мавсумга тайёргарлиги қониқарсиз, шудгорлашда қўзғўямачиликка йўл қўйилаётган ҳоллар мавжуд.

Йиғилишда кузнинг ғанимат ҳар бир кунидан унумли фойдаланиш, пахта йиғим-теримини ёгин-сочинли кўнларга қолдирмасдан яқунлаш, кузги экин мавсумини уюшқўқлик билан ўтказиш юзасидан тегишли чора-тадбирлар белгилаб олинди.

Йиғилишда вилоят ҳокими Б.Олимжонов қатнашди.

САФАРБАРЛИКНИ КУЧАЙТИРИШ КЕРАК

Жиззах вилоят ҳокимлигида пахта йиғим-теримининг бугунги ахволи ва уни ёгин-сочинли кўнларга қолдирмасдан йиғиштириб олишни уюшқўқлик билан ташкил этишга бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди.

Йиғилишни Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Т.Алимов бошқарди.

Жиззах вилояти далаларида режалаштирилган 248 минг тонналик пахта хирмонини бунёд этиш учун барча имкониятлар мавжуд. Ҳосил ҳар йилгидан барвақт пишиб етилгани, ёзуа баргини тўқтириш сифатли ўтказилгани йиғим-терим ишларини уюшқўқлик билан ташкил этиш учун сафарбарликни кучайтиришга тақозо этади. Ҳолбуки, бир қанча туманларда бу борада ўзибўларчилик қайфияти кўзга ташланади.

Жиззах шариоатида йиғим-терим мавсумида ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган машина теримига эътибор сулғили, айниқса, жиддий ташвиш уйғотади. Вилоятда мавжуд 172 та «Кейс» машинасида фақат 126 таси йиғим-теримда иштирок этмоқда. Ишлаётган машиналарнинг иш унуми паст. Мисол учун, 23 сентябр кўни машина терими бор-йўғи 704 тоннани ташкил этган. Жиззах, Зомин, Зарбдор туманларида машина терими ҳусусида жиддий йўлба кўрилмапти. Мазкур туманларда машина терими режаси эндигона 2,25 - 8,50 фоизга бажарилгани шундан далолат беради.

Йиғилишда мавжуд камчиликларни бартараф этиш, йиғим-терим мавсумини уюшқўқлик ва юксак унум билан ўтказиш юзасидан зарур чора-тадбирлар белгилади.

Йиғилишда Жиззах вилояти ҳокими У.Яманкулов, Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори Р.Қодилов иштирок этди.

(ЎЗА)

ЗАҒАР МУБОРАК, ХАЛҚОБОД

Сурхондарё вилоятидаги «Халқобод» ширкат ҳўжалиги деҳқонлари жорий йилда 550 гектар майдонга экилган «Термиз-31» навли пахтанинг ҳар гектаридан 35 центнердан «оқ олтин» йиғиштириб олиб, йиллик шартномавий режани бажардилар. Айни кўнларда улар ҳосилдорлиқни 45 центнерга етказиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

СУРАТДА: бош пудратчи Алламурод Дониёров ҳамда теримчи Лайло Тангалова.

Т.ХАМРОҚУЛОВ олган сурат.

Салимжон Йўлдошев умрида бир марта ўйламасдан гапирди:

«Қадрдонлар! Катта гапим ҳам, кичик гапим ҳам шу, эртага кечқурун бизниқка келасизлар. Сизларни бир балиққа тўйдирман...»

Салимжон эрталаб қишлоғидаги дўконга борди. Балиқ йўқ. «Фир» этиб туман марказидаги бозорга тушди. Балиқ

топиб бўлмади. Биров «Шўрчининг бозорига кўп», - деди. Шўрчининг бозоридан анқонинг уругини топса бўлади, лекин, балиқ...

Дўкон эгаси: «Термизга боринг, Туркманистондан балиқ келди», деди. Термизга жўнади. Шаҳарни айланиб чиқди. Ҳеч қаерда балиқ йўқ. Дафъатан қараса, рўпарасида балиқ сотилипти. Сўради, нархи осмонда:

«Қиммат деманг, бу Сурхондарёнинг балиғи эмас. Мозор босиб, узокдан келган, ҳа-а, - деди сотувчи. Салимжон пулини санади. Балиқ излайвериб, йўл қирага беравериб, 2 килограмм балиққа етдики пули қолибди. Бўёғи уйғича 80 километр, йўл - пул... Салимжоннинг тарвузи қўлтиғидан тушди...

Ҳали ҳеч кимнинг ёдидан чиққани йўқ. Сурхондарёнинг қайси жойига борсангиз, балиқ сотиларди. Ҳатто, қишлоқ дўконларидан бемалол туриб балиқни танлаб-танлаб харид қилардингиз. Термиз шаҳрида «Океан» деган дўкон бўлар-

ди, балиқлари хилма-хил эди. Йил бўйи балиқ пишириб сотадиган ошхоналар кўп эди. Балиқ мўл эди, арзон эди. Энди ўша балиқлар қани?

Бундан 6 йил олдин Сурхондарёда бир йилда 450 тонна балиқ тайёрланган. Утган йил 25 тонна, бу йил эса... Шу пайтгача 11 тонна балиқ етиштирилибди.

Рақамлар ўзар бўлади. Балиқчилик нега

риш технологиясидан беҳабар эдилар. Балиқчи фермерлар, қайси балиқ тез етилади, улар қандай касалликларга чалинади, балиқ чавоқчалари қаердан, қандай келтирилади, билишмасди. Яна бир нозик томон, балиққа кўз тиканлар кўп бўлар экан...

Балиқни кўпайтириш йўллари изланяпти. «Сурхонбалик» корхонаси бошлиғи Абдуғаффор Бўриевнинг айтишича, вилоят-

нинг ҳар бир туманида балиқчилик фермер ҳўжаликлари очилди. Неча йиллардан бери ишлайми ётган балиқ инкубатори цехи Оқтепа сув омборига кўчирилди ва ишга туширилди. Уzun туманида 120 гектар ерда сунъий кўл ташкил этилади. Балиқ

етиштириш технологиясини ўргатиш йўлга қўйилди. Бу йилнинг ўзида балиқ тайёрлаш 2 баравар кўпаяди.

Бўриевнинг сўзлари яхши, умидли. Аммо, буларнинг бари хали ваъда, қўзғола. Амалда нима бўлади? Корхонага катта маблағ керак. Лекин, маблағнинг ўзи йўқ ҳисоб. Корхона туманлардаги жамоа ҳўжаликлари ёрдамида балиқчилик фермер ҳўжаликларини ташкил этишни ўйлапти. Лекин, аксарият жамоа ҳўжаликлари ўз «арава»сини ўзи тортолмай овера. Бугун балиқдан фойда кўраман, деган расини топиб бўлармикан? Улар пахта-ю ғаллага сув излаб бошлари қотган!

(Давоми 2-бетда)

ТОВУҚҚА АЙЛАНГАН БАЛИҚЛАР

БОНГ

тутяпти? ласа бўлади-ми? Бу борада ҳаракатлар бўлаётми?

1996 йилгача Сурхондарёда балиқчилик жадал ривожланди, дейиш мумкин. Балиқчилик билан шуғулланадиган фермерлар пайдо бўлди. Раҳбарлар ишбилармонлиқларини кўрсатишди. Кейин эса... Каттар муаммолар чиқарверди. 1975 йилда катта маблағ эвазига келтирилган балиқ инкубатори чанг босиб ётаверди. Балиқ чавоқчаларини қаердан олиш мумкин? Олисдан келтириш ҳам қийин, ҳам қимматга тушади.

Бунинг устига ем керак. Уни топиш ҳам муаммага айланди. Қолаверса, бу соҳага ўзини урганларнинг кўпи балиқ етишти-

“БУНАҚА ҲОСИЛНИ КЎРМАГАНМАН...”

-Чорак асрдан бери шу корхонада ишлайман, лекин ҳеч бир йили шунчалик ҳосил мўл бўлганини эслолмайман, - дейди «Поп пахта толаси» ҳиссадорлиқ жамияти бошқарувининг раиси Валижон Ҳайдаров. - Ишонинг, пахта шунчалик кўп келяптики, омборхоналарга сизмай қоляпти.

Шуни ҳисобга олиб корхона тарихида илк бор пахта хирмончилари ўртасида мусобақа ташкил қилди. Битта гарам майдонга 400 тонна пахта сиздирган 15 минг сўм, 500 тоннага чиқаргани 20 минг сўм пул мукофоти олади. Ҳозир пахта тўрт юз тонналик гарамнинг ўзи йўқ, ҳаммаси 500 тонналик!

Дарҳақиқат, корхона ҳўлиси «оқ олтин» тоғларини еслатади. Улкан пахта гарамлажоннинг ҳажжонли биз ҳозир бошқа нарқуз ўнгимиздан бундан 10-15 йил олдинги ноҳўш манзаралардан бир-бири ўтарди. Сирасини айтганда, аввалари ҳеч қачон пахта етиштирувчи билан қабул қилиб, қайта ишловчининг гапи бир жойдан чиққан эмас. Бамисоли ўт билан сув. Корхона раҳбари ҳосилнинг сифатсизлигидан - ифлослиғи ёки намлигидан ёзғиради, қанчадан қанча пахта тўла машиналар корхона остонасидан изига қайтариб юборилди. Ҳадемай ўлкасини қўлтиқлаб раис етиб келади... Дик-қатпазлик, бир-бирига ола қараш, сен-мен. Баъзан енг ичида «иш бажариш», «сиз-биз-у», «жиз-биз».

Мана энди...

Корхона ҳўлисини салкам икки соат мобайнида айланиб юриб бу ерда бирорта ҳўжалик раҳбарини учратмадик. На дарвозаси олдида, на ичкарида, на корхона раҳбари ҳўзурида...

Бўлар экан-ку!

Иккита аравага тирсиллатиб пахта орган трактор тарозидан ўтди. Тарози шайнларни ўйнаб кетди ўзи ҳам. 10 тонна! Ҳ, қойил!

-Пахтанинг сифати қалай, сифати? Бўёғидан келинг! - деймиз ҳамроҳимизга.

(Давоми 3-бетда)

ТАРАҚҚИЁТ

Машина бир силкинди-ю ўчди. Тоғу тошлар билан ўралган доводда осмондан бошқа ҳеч нарса кўринмайди. Офтоб тиккага келган. Бир неча ой бурун қўвжираб улгурган ўт-ўланлар, тошлар устидан шаффоф ҳовур кўтариларди.

-Доводдан ўтасак бўлди, - деди ҳамроҳимиз Баҳодир

ЛАНГАР ТОШЛАРИНИНГ ЖИЛОСИ

ака биздан кўра кўпроқ ўзини овуатётгандек. - Узоғи билан яна саккиз километр қолди.

Мўлжаллаган вақтимиздан бир соатлар кечикиб Лангар кўрғонига кириб бордик. Бир пайлар гуллаб-ашнагани сезилиб турган шаҳарчадан файз кетгандек...

-Иттифок замонида бу ерда маҳаллий аҳолидан бошқа ҳамма яшарди. Москва ўзи манфаат кўрадиган жойга кўрпа-тўшак қилиб ётиб олар эди-да.

(Давоми 2-бетда)

ҲАЙДОВЧИ АКЦИЯДОР, ҲОЙДАДАН МАНФААТДОР

Сафар ака Алибековнинг 74-Тўйтепа автокорхонасида ҳайдовчи бўлиб ишлаётганига ўттиз йилдан ошди. Бу даврда ўзи бошқарётган «МАЗ» машинасида қанчадан-қанча юкларни кўзланган манзилга етказди.

Унинг сафдошлари - Абдулла Соттибоев, Ўроз Маллаев, Пулат Мисиров сингари меҳнат ветеранлари ҳам қарийб шунча пайдан бери шу жамоада сидқидилдан меҳнат қилиб келишмоқда. Ўз касбининг усталари бўлган бу ҳайдовчилар қайси ҳўжалик, корхона ёки қириш ташкилотига иш бажаришга боришмасин, буюртмачиларнинг ҳўрмат-эътиборини қозонишди. Шундай фидойилар бор жойда юкингиз ерда қолмайди, деб бежиз айтишмайди.

Тошкент сув омбори қурилишининг дастлабки йилида ташкил этилган бу автокорхонада кўплаб меҳнат анъаналари қолди. Кекса авлод бошлаган ишларга содиқ қилиб, уларга муносиб ворис бўлиш шундай анъаналардан бири. Ўн беш-йигирма йилдан бери бу автокорхонада тер тўкаётган Жумадилла Йўлдошев, Иброҳим Тостонов, Мавлон Бейсегов, Хусниддин Азимов сингари ҳайдовчилар буюртмачиларга хизмат қилиш, машиналарнинг техник қаровини ўз вақтида ўтказиш, ёнлиги ва эҳтиёт қисмларнинг имкон қадар тежалири ҳўришш борасида устозларнинг анъаналарини давом эттириб келмоқдалар. Узоқ йиллар давомида муқим меҳнат жамоаси қарор топганлиғи эришилаётган муваффақиятларнинг асосини ташкил этади.

Автокорхонанинг иқтисодий кўрсаткичларини таҳлил этсангиз, улар йилдан-йилга ўсиб бораётганига ғўвҳ бўласиз. 1999 йили 69 миллион сўмлик иш бажарилган бўлса, 2001 йили бу кўрсаткич 136 миллиондан ошиб кетди. 2001 йилнинг ўтган даврида адо этилган иш ҳажми эса 105 миллион сўмликни ташкил этди. Бошқа соҳаларда бўлгани каби автотранспортда ҳам фойда олиш асосий кўрсаткичлардан бири ҳисобланади.

(Давоми 2-бетда)

“ОҚ ОЛТИН” ХИРМОНИГА

Мамлакатимизда пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 2001 йил 24 сентябрда бўлган МАЪЛУМОТ (Топпириққа нисбатан фойз ҳисобиди)

Вилоятлар:	Бир кунда	Мавсум бошидан буён
АНДИЖОН	0,96	113,03
Фаргона	1,40	74,18
Сурхондарё	1,27	71,19
Қашқадарё	2,07	66,27
Наманган	2,52	65,23
Навоий	2,34	64,61
Тошкент	4,02	63,19
Самарқанд	1,10	58,29
Хоразм	3,00	53,26
Бухоро	3,10	50,87
Жиззах	2,60	42,85
Қорақалпоғистон		
Республикаси	1,13	36,71
Сирдарё	2,40	32,08
Республика бўйича:	2,15	62,06

РАЙҲОН ИСИ

Олим ака ишдан келгач, уйда яна кўнгилхиралик бошланди. Ситир соғиш, кечки овқат баҳонасида ўчоқ бошидан бери келмай турган Турсун опа юмушлари қолмагач, чор-ночор, эри ёнига келиб ўтирди. Эри бир чимидин носин тили тагига ташлаб, қуруқ кигизда ёнбошлаганча ётар эди. Ота қаттиқ жаҳли қиқанда ёки гўят қувониб кетгандигана нос отиб кўярди. У қизи ҳақида кўчадан бир гап эшитиб, юраги қон бўлиб қайтганди.

-Кўрпача солиб берай!..

Олим ака ўрнидан кўзгалди-да, кигизнинг бир чеккасини кўтариб, носни жаҳл билан тузурди.

-Ростини айт, қизинг нима иш қилиб, қаерларда юрибди, ўзи?!

-Булбўлликда. «Кизийгар» бор, дегандек бўлувди.

ХИКОЯ

Бу жавобдан Олим аканинг баттар жаҳли қикди. У ёшига ярашмаган чаққонлик билан ўрнидан сақраб турди: -Кизингни «кизийгар» ларга бошқа юборма, демаганмидим, сенга?! У қилдинг, бу қилдинг, ахири мана бош кўтариб юр-майдагилар холга солдинг! Энди гўрга тикишларинг қолди! Ботир билан қизингни орасида қандай гап ўтган!

Отанинг кўзлари янчили ва ваҳимали бўлиб борар, юзи кесакдек жонсиз тусга кирганди. Авваллари Олим ака бир гапирганда Турсун опа ўрнидан кўнларди. Онасининг ёнига қизи ҳам қўшиллар, отани сира кўз очиринмасди. Ҳатто бир сафар уни раиснинг идорасига чақиртиришиб, анча изза ҳам қилиди. «Ойлага, бола тарбиясига қараш керак!» Ушанда раис ҳеч пинак бузмай шу гапни айтганди. Олим аканинг қолмоқ молидан қўли тегиб, уйига ойда зўрға бир келиб-кетишини яхши биларди-ку! Бир кўнгли, бор-э, деб шу ишга қўл силтаб обормоқчи ҳам бўлди. Яна раис орага кириб, шаштидан қайтарди, оилангизнинг оғир-енгилдан ўзимиз ҳабар олиб турамыз, сиз молларни яхшилаб семиртиравинг, деди. Мана оқибати...

(Давоми 4-бетда)

БУНИ ХАЁТ ДЕЙДИЛАР...

ҲАР КИМКИ ЁМОН БЎЛСА...

Абдуҷаббор бобо қазо қилди. У етмишга яқинлашган бўлса-да, ҳамон чакон, томорқасига қарар, қўй-мол боқарди. Тушга яқин одамлар уни велосипедда қариндоши Эламон акалариникидан қайтишда учратганлар. Тўхтаб сўхбатлашганлари бўлган. Намозгарга бориб...

Абдуҷаббор омборчи оламдан ўтибди, деган совуқ хабарни эшитганларнинг бари бирдай таажжубга тушиб, ёқаларини тугишти. Марҳумни сўнгги йўлга қузатган, Раҳим бобо билан ҳамроҳ бўлдим.

Қайтар дунё экан, - чўқур ҳўрсиниб сўзида давом этди у. - 50-йилларнинг бошлари эди. 10 тийин учун одамни қамайдиган пайтлар. Ҳисобчилик курсини тамомлаб эндигина иш бошлаган Абдуҷабборни қимнингидир аралашуви билан омбор мудиригига ўтказишди. Биринчи олиш-топириш қилганларида ҳамма нарсаси тўғри чиққан. Иккинчи кун навбат 5 тонналик бўғдойга келади. Умирида биронинг ҳақиқаи ҳиёнат қилмаган Самандар ака ҳамкишлоғи Абдуҷабборга ишонган. Ёш бошига ғирромлик қилишини ҳаёлига ҳам келтирмаган. Шунинг учун қайд қилиб боришни Абдуҷабборга топириб, ўзи ўғли билан бўғдойни қоплаб тарозига қўйиб турган. Абдуҷаббор эса айтилган рақамларни қамомати билан дафтарга тушираверган. Дон уюми яримлаган пайтда улар уйларида қайтадилар. Қалит янги мудирида қолади.

Абдуҷаббор тўн яримда омборда яшириб қолган 56 килограмм бўғдойни уйига келтиради. Ана шу қамомати учун Самандар ака қамалиб кетди. У эса қўнғир ишини давом эттираверди. Етимлар ҳақиқаи ҳиёнат қилди. Пул, мол тўплади.

...Яқинда катта лавозимда ишлайдиган қариндошининг ўғли келиб, дадам айтиб юборди, деган ёлгон билан 5 миллион сўм пул олиб кетди. Унинг мансабидан қатор қинғирликларни босити-босити қилишда фойдаланган Абдуҷаббор у ёқ-бу ёқни уйла-масдан, тугучнақни бериб юбораверган. Қарзини сўраб борса, уйдагилар ҳайрон. Эҳқоти ўғли эса бўйнига олмайди. Хали қариндошлар бир қарорга келмай, бобонинг қон босими ошиб...

Холмурод ҚУРБОНОВ,
Хоразм.

ПУЛ ЭГАЛАРИНИ ТОПДИ

Файзуллабой Деновда тарозибон эди. Одамларнинг тили билан айтганда, "пуллари қоп-қоп". Йўлини қилиб ортирган. Ҳар нечук ҳалол йўл билан эмас. Бу бутун қишлоққа аён. Лекин, ҳеч ким ҳеч нарсаси демайди.

Во ажаб! Дафъатан Файзуллабойнинг уйини текширадиган бўлишди. Нима қилиш керак? Пуллари қанча қўйсин? Ерга қўмса, топишди. Банкка қўйса... билиб қолмаса-чи?! Охири йўлини топди. 20 кило қўй гўшти ўралган катта этакни олиб, унга пуллари қопди. Текширувчилар ана келади, мана келади, деганда, бир этак пулни қўшининг максаҳқўризорига олиб юборди. Уй текширилди. Пул йўқ. Кенқурунча ҳамма жойни қидиришди, топишолмади. Эртасига сахар пайти Файзуллабой қўшининг максаҳқўризорини қадам-бақадам излади. На этак бор, на пул. Ерга кириб кетдимиз, осмонга ўчиб кетдимиз, билонмай лол... Йиғлагудай бўлиб, максаҳқўризорда бошини чангаллаб қолди...

Худди шу пайтда... Этакда бир бўлак гўшт хангалган одам бир ит этакни судраб кетаверган... Пуллар йўлга аста-секин сочилиб бораверган... Аввалига эрталаб мактабга жўнаган 150-200 ўқувчи "йўқотган" пуллари қопди олишди. Йўл ёқаларига, пахтазорнинг четларига тушган "500" сўмликларни теримчилар "Узимизникига ўқшайди" деб, чўнтақларига солиб қўйишди.

Қаниқди, дунёнинг ҳамма жойида пуллар ўзининг ҳалол эгасини топса!

О.МУРОДОВ,
Сурхондарё.

ПЎЛАТ БОБОНИНГ ҚАЗИСИ

Қазимасхулотларини тайёрлаш Қарши томонларда учинчи йўл бўлмаса-да, Қашқадарёда ҳамма танийдиган кекса чорвадор Пўлат бобо вақти-вақти билан қазини тайёрлашни ўз ўрнига қўяди.

У кишининг қўлидан ўтган қазини паштандан сўнг оғизда эриб кетади, яхши ҳазм бўлади, ошқозонга оғир ботмайди. Лекин Пўлат бобо ҳечам қазини сотган эмас. Ошналари унинг олиб, олиб кетади. Яқин дўстларига қўли билан олиб боради.

Пўлат бобо "қизил империя"нинг қасосати боис ўрта мактабда тўлиқ таҳсил олмаган. Мен ўқимадим, сенлар ўқинлар, деб болаларининг ҳаммасини катта ўқишларда ўқитди. Анча-мунчаси амалдор ҳам. Чорвадорлиқни ёшлигидан ўзиға касб қилиб олган Пўлат бобо ҳечам ориқ мол сўймайди. Қорқонча ховлидан бурдоқни ҳўқиз ёки хисори қўқорнинг тўғи ўзлайди. Бундан ташқари, даштада чўпон-чўлик ошналариға ҳам боқуш учун сўқимаға бир неча қўй-қўзи бериб келган. Ётилган, қасосблар талашиб олиб кетади. Маҳалласидагилар у кишини чорвадорларнинг фаҳрий "академиги" дейишди. Лекин унча-мунча одам у киши билан гаплашолмайдиган.

Иттифоқ, Пўлат бобо қўнларнинг бирйда қўй бериб келган ошналарида хабар олиш тараддудиға тушиб қолибди. Қампиринг иккита қазини яхшилаб пиширишни, яна бир жуфтини эса хомлиғича ўраб, ўнча пазир нон билан сўмғага солишни буюради. Ҳаммаси тайёр бўлган, мўйсафид йўлга отланибди. Манзилға етиб келган, одағига қўра ошналари ҳамроҳлиғида олдин топириб кетган қўйларидан хабар олибди. Ётилиғиға қайтса озгина бор экан. Уйига қайтиш олдида қўшни отардан ҳам иккита ошнасини қақиртириб, тўрт киши икки ишша ароқ ва бир жуфт қазини ишша билан тановул қилишди. Қолган иккита-синни кўнғил тусаган пайтда ерсизлар, деб улар билан хайрлашибди.

Орадан бир оз вақт ўтар-ўтмас, чўпон-чўликлар қазининг мазаси оғиздан кетмай туриб, қолган бир жуфтини ҳам паққос туширгиси келибди. Иккита ароқ билан қазини зўрга ейишди. "Қазини дегани бунчалик қайишқоқ бўлмаса-я, Пўлат бобоси тушмағур бизни боғлабди-да. Ўзи билан олиб келгани бошқача эди, оғизда эриб кетувди-ку!" Шу захоти дастурхон атрофида ўтирганлардан бирининг қорни қаттиқ "приступ" бера бошлабди. Кейин униси қорини чангаллабди, сал ўтиб яна бирининг...

Кўп ўтмай, Пўлат бобо ошналари қорини соғиниб яна келди. Қарасак, қадрдонларнинг қайфияти илгаридек эмас. "Қолдириб кетган қазиниғи ёб, ҳазм қилмаётган нариғи дунёға равона бўлишимизға озгина қолувди, яхшиямки, ҳаётимизни ароқ саклаб қолди", дейди ҳаммаси бирварақча-йиға. Шунда меҳмон қайрон бўлиб сўради: "Қазини қим қайнатган эди?" "Ие, ҳали уни қайнатиб ейиш керакмиди?" Бизлар бўлсак...

Энди бу гапларни эшитган Пўлат бобонинг қорни қулгидан оғриб қолибди.

Азамат СУЮНОВ

БОЗОРДА НАРХ-НАВО ҚАНДАЙ?

Шаҳарлар	Қартошқа	Сабзӣ	Пиёз	Бодиринг	Помидор	Гуруч	Мол гўшти	Қўй гўшти	Сут литр	Тухум дона
Тошкент	210	100	85	140	100	450	1550	1575	75	70
Андижон	125	80	60	165	75	400	1200	1300	75	60
Наманган	140	40	45	175	75	355	1200	1200	80	63
Фарғона	160	70	60	200	65	350	1400	1300	100	55
Самарқанд	145	55	60	100	35	425	1300	1300	113	55
Жиззах	160	85	45	150	58	425	1300	1300	100	60
Гулистон	130	75	47	90	80	425	1500	1500	103	65
Термиз	150	120	50	150	50	400	1200	1200	100	50
Қарши	125	70	40	90	40	450	1200	1200	100	45
Бухоро	145	50	55	150	43	385	1150	1150	95	53
Навотий	170	100	60	90	50	500	1100	1100	110	52
Ургач	135	50	60	85	60	340	1100	1200	90	48
Нукус	170	43	80	225	75	450	1200	1200	105	55

Ушбу маълумотнома Европа Кенгашининг ТАСИС Программаси доирасида қишлоқ ҳўжалик маркетинг информация системаси ва экспериментал қишлоқ ҳўжалик улғуржи бозор проекти томонидан республика вилоятларидаги тегишли ташкилотлар билан ҳамкорлиқда тайёрланган.

Пойтахтимиздаги Республика Миллий Реабилитация маркази (МРМ) меҳрга ташна қалб эгалари бўлиши ногиронлар дардиға малҳам бўлиб келатган тиббий муассасадир.

Унинг бошқа шифохоналардан фарқи шундаки, бу ерда жисмонан заиф, ёрдамға муҳтож бемор фақатгина даволана-майди, балки янгиға замонавий тиббий асбоб-анжомлар ҳамда реабилитолог, психолог шифокорларнинг муолажалари ёрдамида соғлиғи қайта тикланади.

Барча вилоятларда МРМнинг филиаллари мавжуд бўлса-да, бу масканда даволанишни истаб мамлакатимизнинг турли бурчакларидан келатган беморлар қони анчагина.

Бу ҳўлни беморларға яратилган шароит ва даволаниш янгиға усуллари қўлла-наётгани билан изохласак, тўғрироқ бўлади. Фикримиз исботи учун аниқ қўнларда МРМнинг жарроҳлик бўлимида даволанаётган Сирдарё вилоятининг Мирзаобод туманидан келган иккинчи гуруҳ ногирони Шахло Искандаровнинг дил сўзларини келтирмоқчимиз.

Тўққиз йил муқаддам тоғиб кетиб, баянда зинадан инқилимди оёқларимда, айниқса белим атрофи ва бўксамда чидаб бўлмас даражада оғрик пайдо бўлди. Юришға жуда қийналиб, бора-бора букилиб, тўшқача михланиб қолдим. Тўғриси, аввалиға турмуш ўртоғим ва уйимдагилар вақтида шифокорларға мурожаат қилишмади, мени даволатишмади. Орадан 3 йил ўтган, туманимиз шифохонасиға борганимда эса вақт кен бўлган экан. Вилотиимиз шифохонасида ҳам ҳеч қандай наф қўрмагач, 1999 йилда мени шу даргоҳнинг жарроҳлик бўлимиға олиб келишди. Профессор Истам Ақромов раҳбарлиғида жарроҳлар оёқларимни операция қилишди. Бунч қарангки, 7 йил тўшқача михланиб ётган одам юрадиган бўлдим. Аллоҳға шўкр. Шу сабаб бу ерга ҳар йили келиб даволанишни қанда қиймайман. Қўриб турибсиз, ҳозир аҳолиим яхши. Даволоччи шифокор Алишер Уринов ҳамда ҳамширалар Нарғиза Холиқова, Дилфуза Шодиевалар жуда меҳрибон, ширинсўз, дори-дармонлар ҳам етарли.

МАҚСАД - ШАРТНОМАНИ БАЖАРИШ

"Самарқандпахтасаноат" ҳудудий бирлашмасиға қарашли тўқизта қорхона ва 45 та пахта қабул қилиш пунктлари мингта янги брезент ёпқичлар билан таъминланди.

Янги брезент ёпқичлар биринчи навбатда уруғлик пахта хирмонлари устиға ёпилади, деди бирлашма раиси Облоер Сулаймонов. - Қолган 2 минг 960 та брезент ёпқичларини ҳам тўлиқ ишлатиш ниятидамыз. Чўнки қўроққоқчи бўлишға қарамасдан, вилотиимизда бу йил мўл ҳосил тўпланган. Барча воситалар тўлиқ ишға солинса, шартномани бажаришимиз шўбҳасиз.

А. Сулаймоновнинг айтишича, бирлашма ҳодимлари ённинг олдини олиш борасида ҳам қўлғина ишларни амалға оширмасдиққа. Жўналди, 117 та сув насослари, 36 та маҳсус автоматшаналар, 343 та ўт ўчириш воситалари таъмирланди, шай қилиб қўйилган. Пахтани қабул қилишдан тўртинчи кун қайта ишлатишға бўлган барча иш жараванлари ҳавфсизлик талабларига мувофиқ олиб борилаётган.

Жорий йилда 3 минг 304 та ҳўжалик ва фермерлар билан шартнома асосида ишлаймиз, - дея сўзини давом эттирди бирлашма раиси. - Уларға йил бошидан буён 8 миллиард 511 минг сўмдан зиёд буюқ пуллари қопди бердик. Шўнингдек, пахта терими учун 250 минг дона фартуқлар ҳўжаликларға тарқатилди. Бундан ташқари, қорхоналарға қарашли барча транспорт воситалари ҳам пахтани ташини ишларига жалб этилган. Мақсад ёғин-сочинли қўнларға қолдирмай, ҳосилнинг охириги мисқолиғича йиғиштириб олишдан иборат.

"Туркистон-пресс"

ТАНГА - ШИФО, КЎНГИЛГА - МАЛҲАМ

ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ

воқе, ҳали бирор марта бу ерда ўз ёнимдан дори сотиб олмадим. Беморлар учун шифохона ошхонасида тайёрланаётган овқатларнинг хилма-хил ва мазали эканлигини айтмайсизми!

Дарҳақиқат, ички касалликлар, жарроҳлик, тиббий-ижтимоий экспертиза ва асаб касалликлари бўлимларидан ташкил топган бу шифохонада ўз касбининг усталари бўлиш 8 нафар фан докторлари, 15 га яқин фан номзодларидан ташқари қўллаб малакали шифокорлар ва ҳамширалар меҳнат қилишди. Жорий йилнинг шу давриғача 2000 нафарға яқин ногирон даволаниб, улардан 2,4 фоизининг тўлиқ, 13,7 фоизининг қисман саломатлиғи тикланди. Ўтган йилдаги қараганда ногиронлар сонининг камайганили бу тиббиёт масканида даволлаш ишлари самарали амалға оширилганлигидан дарак бериб турибди. МРМ дорихонасиға ҳар ойда бир миллион сўмлик дори-дармонлар келтирилади, ётиқлиги, айниқса, қамеб ҳисобланган нодир препаратларнинг ҳам мажбурий давлатимиз томонидан бу тармоққа

Берилаётган доимий эътибордандир. Малакали шифокор-жарроҳ Миржалол Саидов етакчилиқ қилаётган жарроҳлик бўлимида эса айрим ҳолларда турли хил операцияларнинг амалға оширилиш-танлиғи ва бу борада эътиборли натижаларға эришилганлиғи диққатға сазовор.

Бўлимиимизға асосан суяклар синишидан ва ошқозон жарроҳлиғидан кейинги асоратлар билан оғирган беморлар ташқари протологик, урологик хасталанганлар даво истаб мурожаат қиладилар, - дейди Миржалол ака. - Шу боис беморларға малакали тиббий хизмат кўрсатиш, касаллик ташхисини аниқ белгилаб даволаш мақсадида компьютерли доплерограф ва янги замонавий русумдаги тиббий жижозлар хизматидан унўмли фойдаланаямиз. 7 нафар тажрибали шифокорларимиз ва 10 дан ошиқ ҳамширалар ногиронлар хизматидеа. Бўлимиимизда Болғали Кенжабобов, Савелий Ногай, Алишер Уринов синглар тажрибали шифокорлар йил бошидан шу кўнғача 400 дан ошиқ ёрдамға, муҳтож инсонлар дардиға малҳам бўлдилар. 30 нафардан ортиқ бемор эса жарроҳлик йўли билан соғлиғини қайта тиклади.

Биз ўз изланувчан жарроҳ Алишер Уринов билан ҳам сўхбатлашдик.

Мақсадимиз жароҳат тўбалини оғир дардға чалинган бемор ногиронларни даволаб, уларнинг ҳаётида яна ўз ўрниларига эга бўлишларига, ёрдам бериш, - дейди Алишер. Истагим ҳеч ким жароҳат олмасин, эҳтиётсизлиқка йўл қўймайсин, бевақф ногиронлик қисматиға дучор бўлмасин.

МРМ фаолияти хўсусида истаганча гапириш мўмкин. Лекин биз фақат жарроҳлик бўлими ҳақида қисқача ҳўқоқ қилдик, ҳўлос. Ёш, изланувчан шифокор Алишер. Уриновнинг юқоридаги тилақларига қўйилган ҳолда Ўзбекистон Миллий Реабилитация марказининг қалби ҳалатидек оқ шифокорлари кўнғил меҳрга ташна, тани саломатлиққа муҳтож одамлар оғирини енгил қилишдек шарафли, масъулиятли вазифаларини сидқидилдан адо этаверишларини истаимиз.

Ақбар ЙЎЛДОШЕВ

Хоразм вилояти Янгиарик туманидаги "Пахта-банк" бўлими мижозларға кенг қўлмада молиявий хизмат кўрсатмоқда. Айниқса, банк мижозлари банк ҳодими, биринчи тоифали мутахассис Назокат Раҳимова ширинсўзликдан, ишини пухта билишлигидан хурсанд.

СУРАТДА:
Назокат Раҳимова.

СЕМИНАР БОШЛАНДИ

Республика Таълим марказида Халқ таълими вазирлиғи ва ЮНЕСКОнинг мамлакатимиздаги ваколатхонаси билан ҳамкорлиқда ёрдамға муҳтож болаларнинг умумий таълимига жалб этишға бағишланган семинар-машғулотлар бошланди.

Унда халқ таълими вилоят ва шаҳарлар бошқармалари, тарбия муассасалари ва тегишли марказларнинг вакиллари иштирок этмоқда.

Семинардан қўзланган мақсад қўмакқа муҳтож болаларни қўллаб-қўвватлаш уларнинг жамиятда муносиб ўрин эгаллашига ёрдамлаш ва бу борадаги ҳўрожий давлатлар тажрибасини ўрганишдан иборат.

Уч кун давом этадиган семинар машғулотларида АҚШ, Буюк Британия, Германия каби давлатлар мутахассисларининг ҳам маърузалари тингланади.

(ЎЗА)

ЛАНГАР ТОШЛАРИНИНГ ЖИЛОСИ

(Боши 1-бетда)

Бу ердаги қонда ишлайдиганлари ҳам яхшигина бокан эди. 80-йиллар охиридаги инқироз Лангарға ҳам таъсирини ўтказди. Шаҳарча аҳолиси бирин-кетин қўчиб кета бошлади, - дея тушунтирган бўлди ҳамроҳимиз тошдан қўрилган икки қаватли уйлар орасидан ўтар эканмиз.

"Лангар" очик турдаги акционерлик жамиятининг идораси ҳовлисида йиғилиб турган бир тўп аёллар билан саломлашиб ўтиб, ичкариға кирдик. "Болаларнинг нафақа пулини бериляпти. Кассир тушлик қилаётган бўлса керак". Олдинда бизға йўл кўрсатиб кетатган киши бу гапларни аёллар нега ҳовлида йиғилиб турганини изохлаш учун айтди.

Карьерға кетган жамият раиси Ёқубжон ака Ҳамроевни анча кутдик. Бир маҳал эшикдан қотмадан келган, кўнғир сочи, қўзлари қўм-қўқ бир йиғит қилиб келди. Почаси қайрилган шими, оёғидаги туфлиснинг қимматбаҳолиғи кўрниниб турибди. Аммо нимагадир эгниға Хитойнинг арзонгаров қўйлагидан қийиб олган. Унинг орқасидан қўтаётганимиз Ёқубжон ака ҳам кўрниниб. Эсон-омон айтишган, у ёнидаги ҳамроҳини таъиништирди.

Бу йиғит Болгариядан. Исмо Кристо. Биздан гранит сотиб олаётган BULSTROY қурилиш компаниясининг менежери. Йиғит ўз исмини эшитиб, қўлиб қўйди. Ҳўрмат юзасидан чет эллик меҳмонни тўрға таклиф қилдик.

Бемалол ўтираверинг. Мен ҳам шу ерлик бўлиб қолдим ҳисоб. Деярли бир ойдан бери Ёқубжон ака билан биргемиз, - деди соф рус тилида Кристо.

Хатирчи туманидаги Лангар қўроғида 3 мингдан зиёд киши истиқомат қилади. Азалдан оила бошлиқлари қонда ишлаган. Ҳўзир ҳам шундай. Аммо бир пайтлар 700 дан ортиқ одам ишлаган мармар қонида ҳўзир 400 киши меҳнат қилади. Яқинларға пенсионерлару болаларни ҳисобға олмаганда, ишсиз юрганлар ҳам талайгина эди.

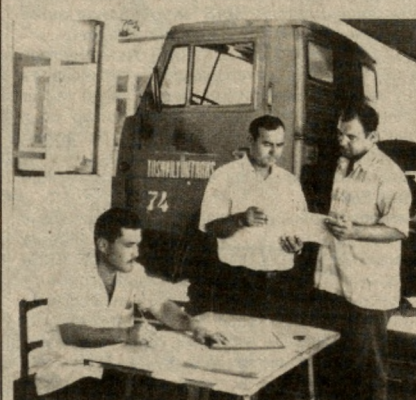
2000 йил ноябридан буён маош ололмай юрган қончилар ишсизлар сафини янада кенгайтиратган бир пайтда жамиятға ёш, уздабурон йиғит раис этиб тайинланди. Ишлар ҳам юришиб кетди. Жамият ишчилардан 7 миллион сўмлик қарзини узди. 2000 йилда 1 минг 531 тонна дала шпати, 278 куб гранит тайёрлаган жамият шу йилнинг биринчи ярмида 3,5 минг тонна шпат, 500 куб гранит блок ишлаб чиқарди.

Лангар қони бир пайтлар фақат Россия учун ишлаган. Бир йилда Россиядаги 32 та қорхонаға 16 минг тонна дала шпати етказиб берган, - дейди "Лангар" акционерлик жамияти раиси Ё.Ҳамроев. - Мамлакатимизда эса бу маҳсулотға умумий талаб 12 минг тоннани ташкил этади. Дала шпати ишлаб чиқарадиган

Кристо бир ойдан буён шу ерда. Махсулот сифатини назорат қилади. Тайёр бўлган блоклари Россияға жўнатади. Карьерма-карьер юриб бир оз қорайган Кристо аввалиға мақсадимизни тушунади. Журналистлиғимизни билган, "Албатта Ёқуб ака ҳақида ёзинглар, у ишнинг қўзини биладиган мутахассис. Лангарни албатта оёққа турғазди!", деди ишонч билан. Қўрганларимиз таъсирида бизнинг кўнғилмиздан ҳам шундай фикр ўтарди.

(ЎЗА)

ҲАЙДОВЧИ АКЦИЯДОР, ФОЙДАДАН МАНФААТДОР

(Боши 1-бетда)

Жамоанинг бу соҳадаги натижалари ҳам қувонарли бўлиб, тобора ошиб бормоқда. Чўнончи, 2000 йилнинг саккизи ойда 3,5 миллион сўм фойда қўрилган бўлса, 2001 йилнинг шу даврида қарийб 15 миллионға етди.

Қўриладиган фойдадан ҳар бир ҳайдовчи, таъмирловчи, инженер-техник ҳодим бевосита моддий манфаатдор эканлиғи уларни унўмли, сифатли ва тежамкорлик билан ишлашға ундамоқда. Автокорхона акционерлик жамияти мақомини олиб, фойда ҳисобидан дивидент бериш йўлга қўйилган, рағбатлантиришнинг таъсир қучи янада ошди. Умумий қиймати олти миллион сўм бўлган 30 минг дона акция жамоанинг ҳар бир аъзосига унинг қанча

йилдан бери ишлатганилиғи, меҳнат унўмдорлиғи ва бошқа кўрсаткичлари ҳисобға олинган ҳолда тақсимланган. 2000 йилдаги иқтисодий натижалардан келиб чиқиб, акциядорларға ўртача 20-25 минг сўмдан дивидент тўланди. 2001 йилда қўрилатган фойда микдори сезиларли ошганлиғи дивидент салмоғи қўнайишидан далолат бериб турибди.

Бозор муносабатларига ўтиш шароитида жамоа аъзоларини ижтимоий жиҳатдан ҳимоялашға алоҳида эътибор берилмоқда, - дейди акционерлик жамияти бошқаруви раиси Абдурахмон Шокиров. - Автокорхонада ишлаб, ҳўзир нафақада бўлган ўттиз олти нафар меҳнат фаҳрийси байрамларда, улуғ қўнларда моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қўвватлаб келинапти. Биринчи синфға чиқадиган фарзандлари бўлган жамоа аъзолари ўғил-қизлари билан бирға шодийна тадбирға таклиф этилиб, уларға папка ва китоблар совға қилинди.

Автокорхона фаолияти агросаноат мажмуи тармоқлари билан чамбарчас боғлиқ. Ҳўжаликларға минерал ўғит ташини, пахта заводида чиг

ИЗЛАНИШ ТЕЖАМЛИ ИШ БЕЖАМЛИ

Шароф Рашидов туманидаги "Пахтабод" фермерлар уюшмасида бу йил беш миллион сўм тежаб қилиниши кутилмоқда.

Илгари уюшма ҳудудидаги 160 нафар фермер ёниги олиш учун овороа сарсон бўлиб Сирдарё туманидаги омборга боришга мажбур эди, деди "Туркистон-пресс" мухбирига ёниги қўйиш шохчасининг ҳодими Абдуқодир Тошазаров. Утган йил "Сирдарёнефтьмаҳсулот" бирлашмасининг ташаббуси билан ҳўжалик ҳудудида фермерлар учун янги ёниги қўйиш шохчаси қўрилди.

Бу бизга катта қўлайлик яратди, - суҳбатга қўшилган фермер Абдуваҳоб Сармонов. - Ташмунотчилар билан шартномамиз бор. Бензини, дизел ёнигисими, мотор мойими, керак бўлса бас, бир кун илгари бюрмта берамиз. Ҳозир бурунгидек исрофгарчилик мутлақо йўқ.

А.Сармоновнинг айтишича, даромад қилишни қўзғалаган фермер фермер эмас. У шу ниятда барча харажати тоштарозига қўйди, зарари қардаю фойдаси нимада, барини чамалаб кўради. Чўнки кўпчилик ҳўжаликлар йил давомида ёнигини худда-беҳудига ишлатавергани учун ҳам қосаси оқармайди.

Ёнигининг ҳар томчисини қозоғга тушириб бораётгани, деди фермер сўзини давом эттириб. - Кимдир хотам-тойлик қилиш ёки турли хил исрофгарчиликка йўл қўйиш йўқ. Бунинг фермерларнинг шохчасига келиб, ёниги олаётганларда қўзатиб билсангиз ҳам бўлади.

Сувсизлик тўғрисида даладаги ҳўсил мактаданган даражада эмас, аммо пахта шартномаси бажариладими, йўқми, бундан қатъи назар, ўтган йилларга нисбатан бу йил ёнигининг ўзидан беш миллион сўм тежаб қоламиз.

Бу уюшма мутахассиси Абдуқодир Тошазаровнинг фикри. "Сирдарёнефтьмаҳсулот" бирлашмаси раиси Шербўта Хамадоннинг "Туркистон-пресс" мухбирига айтишича, бу йил вилотдаги бешта ҳўжаликнинг ёниги қўйиш шохчалари қайта таъмирланган замоний ускуналар билан қайта жиҳозланган. Вилот қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармаси маблаг билан қўмқлашса, бу кўрсаткич икки баравар ошади.

"Туркистон-пресс".

ҲИСОБ-КИТОБ ПУХТА БЎЛСИН

Фаллакорлар етиштирган ҳўсилни саранжом-саришта қилиб сақлаш ва йил бўйи халқимиз дастурхонига етказиб бериш асосан "Ўздонмаҳсулот" тизимидagi қорхоналар зиммасидадир. Бу масъулиятли вазифани улар қандай бажармоқдалар?

"Ўздонмаҳсулот" Давлат акционерлик корпорацияси бошқарувининг на-вбатдаги йиғилишида тизимдаги уюшма ва қорхоналарда ҳисоб-китоб ва тўлов ишларининг аҳоли, экспорт режаси ҳамда Вазирлар Маҳкамаси ва корпорация кенгаши қарорларининг бажарилиши каби қатор масалалар кўриб чиқилди.

Кун тартибидagi масалалар юзасидан ахборот берган маърузачилар тармоқда олиб борилаётган ишларда ижобий натижаларга эришиш билан бирга, ҳали талай камчиликларга йўл қўйилаётгани хусусида алоҳида

тўхталиб ўтишди. Уюшма ва қорхоналарнинг дебиторлик ва кредиторлик қарзлари, экспорт ишларининг суст олиб борилаётгани, оралик маҳсулот ва дон чиқиндисининг меъёрдан ортиқча бўлаётгани шулар жумласидандир.

Давлатимиз ва халқимиз олдидаги бурчимизни, зиммамиздаги вазифанинг жавобгарлигини бир зум ҳам унутмайлик, - деди "Ўздонмаҳсулот" давлат акционерлик корпорацияси бошқаруви раиси И.Нажмиддинов.

Жойларда камчиликларга йўл қўяётган, ўз ишига совок-қонлик билан қараб келаётган мутасаддилар тезда ўз фаолиятларида ўзгариш қилишлари лозим.

Йиғилишда тизимдаги мавжуд камчиликларни бартараф этиш чора-тадбирлари белгилаб олинди ва кун тартибидagi масалалар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

Т. МУҲАММАДИЕВ.

ТАДБИР

"БУНАҚА ҲОСИЛНИ КЎРМАГАНМАН..."

(Боши 1-бетда)

Э, сифатга гап йўқ! Бугунгача 25 минг тоннадан ошқ пахта қабул қилиб олган бўлсак, нукул 1-нава олдиқ. Пахтани "гос" талаблари даражасида топширганликларини ун ҳўжаликларга бугунгача 50 тонна қўшимча қўшиб бердик. Бунинг устига қорхона кузатув кенгаши, қасаба уюшма қўмитаси қўшма қарорига асосан ҳўжаликлар ўртасида танлов эълон қилганмиз. Биринчи навага энг кўп пахта сотган ҳўжаликка рангли телевизор олиб берамиз. Иккинчи ўринга оқ-қора ранглидан, учинчи ўринга гилам.

Бугун қорхонанинг ўз ҳудудидаги ҳамда М.Хайдаров номли, "Гурумсарой", "Найман", "Қорақалпоқ" пахта тайёрлов масканларида иш кеча-кундуз ташкил этилган. Ҳар кун 2000-2200 тонна пахта қабул қилиб олинати. Бу йиллик режанинг 5 фоизига тенг!

Ана шу сўрватини ўн кун мобайнида "ўшлаб" тураимиз, - дейди туман ҳўкимининг биринчи ўринбосари Раҳимжон Турғунов. - Шу кўйи сентябр ойи охирида 42.400 тонналик давлат шартномавий режасини ошиғи билан бажарамиз. Биз попликлар Мустақиллигимизнинг 10

йиллиги нишонланган кўтлуг йилда Поп шўхратини тиклашга, давлатга камида 45 минг тонна пахта етказиб беришга азму қарор қилганмиз!

Биз қорхонага келиш олдидаги тумандаги "Дўстлик", "Сирдарё", "Гурумсарой", "Водий" ширкат ҳўжаликларига пахтазорларини айланиб келгандик. Ҳали биринчи терим пахталар бис-с. Иккинчи теримини кўриб эса бу ерга ҳозиргача қўл урилмаган дейсиз. Бугун-эрта бир йўла тўрт-беш ҳўжалик манзилга етиб келади. Бу йил бўйи она заминга тўқилган пешона тер самараси. Аҳиллик, ҳамжихатлик билан бир ёқадан бош чиқариб қилинган меҳнат маҳсули!

Бўлар экан-ку!

...Валижон билан қорхона цехларини айландик. Конвейердан пахта тойлари думалаб-думалаб тушяпти ва эскалатор орқали тўғри вагонларга ортияпти.

Пахтаимизнинг дастлабки ҳаридори Россия Федерацияси, - дейди қорхона раҳбари, - ҳозир у ерга жўнатиш учун беш вагон пахтаимиз таппа-тайёр.

Ортиқали НОМЗОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

ЖАРАЁН

Яккабоғ тумани халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш очик турдаги ҳиссдорлик жамияти дастлаб иш бошлаган кезларда кўпчилик жамоа "Ўз қаддини тутта олармикан", дея ҳадиксирган эди. Аммо, жамоа ишчи-хизматчилари одамларнинг бу хилдаги гап-сўзларига асло парво қилишмади. Ишлар кутилмаганда юришиб кетди. Орқаворотдан гап-сўз қилганлар эса уялиб қолишди. Келинг, яхшиис, рақамларга мурожаат қила қолайлик.

Бу ерда 2000 йилнинг биринчи ярмида 16 миллион 700 минг сўмлик маҳсулот тайёрланган бўлса, 2001 йилнинг ана шу даврида 18 миллион

ФОЙДА УСТИГА ФОЙДА

996 минг сўмлик ёки 2 миллион 296 минг сўмлик кўп маҳсулот ишлаб чиқарилди. Утган йили жами 1 миллион 134 минг сўм соф фойда кўрилгани ҳолда бу йилнинг олти ойидагина соф фойда уч ҳиссадан-да кўп, яъни 3 миллион 443 минг сўмни ташкил этди.

Айни пайтда жамиятнинг тумандаги "Сохибқорон" ширкат ҳўжалигида консерва, нон, макарон цехлари ҳамда фирма дўкони ишлаб турибди.

ОРАЛИҚ ЭКИН АФЗАЛЛИГИНИ БИЛАСИЗМИ?

Билмасангиз билиб қўйинг: чорва молларини эрта баҳорда оқсилга бой бўлган кўк озуқа билан таъминлашнинг энг арзон ва қўлай омилли - оралик экинлар экишидир. Ҳўш, оралик экинларнинг афзалликлари нимада?

Биринчидан, чорва молларини эрта баҳорда кўк озуқа билан таъминлаш, маҳсулдорлигини ошириб ва қишлоқ даврида йўқотган вазнини тезда тиклаб олиш имкониятини беради.

Иккинчидан, бир йилда бир гектар ердан икки марта ҳўсил олиниб ердан фойдаланиш унумдорлиги ошади.

Учинчидан, оралик экинларни апрел ойининг охиригача декадасида ўриб олиб, ўрнига чигит екилади.

Тўртинчидан, бу экинга бошқа экинларга нисбатан сув ва бошқа харажатлар кам сарф бўлади, озуқа етиштириш экономикасига катта фойда келтиради ва ҳўжаликнинг иқтисодий аҳолини яхшилайдигани. Бешинчидан, тезда яхши сенаж бостириб, беданинг биринчи ўрмидан - пичан тайёрлаб олишга имконият яратилади.

Оралик экинларни асосан сен-

тябр ойдан бошлаб об-ҳавонинг келишига қараб ноябр ойигача экиш мумкин. Галладан бўшаган ерлар август ойида фосфорли ўғитлар, гўнғ солиб чўқур хайдалади ва ер яхши текисланади. Ҳар гектарига биринчи усулда трети-каль кумушсимон навидан 60-70 кг, кенг барт-лининг ўзбе-кстон навидан 50-60 кг, хашаки нўхатнинг мос навидан 30-40 кг ва 1-2 кг рапс уруғлари аралаштирилиб экилади. Саялка бўлмаса, маҳсул ўғитлагич билан сепилади ва маркер билан эгат олинади. Экиннинг энг қўлай мuddати сентябр ва октябр ойлари ҳисобланади.

Феврал-март ойларида азотли ўғит билан ўғитланиб, 2-март суғорилади, апрел ойи иккинчи ярмида кўк майсалар ўриб олиниб, ўрнига чигит екилади. Гектардан тўлиқ ўриб олинганда 300-400 центнердан ортиқ кўк масса ёки 8-9 тонна озуқа бирлиги олинади.

Иккинчи усулда ҳар бир гектарга трети-каль 70 кг, кенг баргли сули 70 кг, рапс 5 кг ва хашаки нўхат 30-40 кг аралаштирилиб, сентябр ой-

нинг охирида, октябр ойининг бошида экилади ва апрел ойи охири ва май ойининг бошида ўриб олиниб, ўрнига бошқа экинлар экилади. Бу усулда ҳам чигит екилгунча бўлган даврдан фойдаланиб 300-400 центнер кўк масса ёки 7-8 тонна озуқа бирлиги олинади.

Айни пайтда долзарб кўнлардан унумли фойдаланиб республика-сиз бўйича режалаштирилган 70 минг гектар оралик экинларни экиб олсак, мақсадга мувофиқ бўлар эди. Лекин оралик экинларни экишни вилотларнинг шароитлари-га қараб бошлаб юборилганига 20 кундан ошганига қарамадан, Бухоро, Навоий, Сурхондарё, Сирдарё ва Хоразм вилотлари ҳўжаликларига экиш ишлари пайсалга солиниб келинмоқда. Қолган вилотлар ҳўжаликларига ҳам экиш ишлари талаб даражасида ташкил этилмаган. Биз юқоридagi айтган фикрлардан жойларда тўғри ҳўло-са чиқариб олинса, оралик экинлар афзаллигидан фойдаланиб, чорва молларини эрта баҳорда кўк озуқа билан тўлиқ таъминлаган бўламиз.

Бердиёр ЖУМАЕВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

"ШАРОФ"НИНГ ОБРЎСИ НОМИГА ЯРАША

Бахмал туманидаги С.Ай-нин номли ижара ширкатлари бирлашмаси ишчиси Абдул-малик Усанов тўрт йил бурун 20 бош қорамол сотиб олиб, ўзининг "Шароф" фермер ҳўжалигини ташкил этган эди.

Тадбиркор қарамогидagi молларнинг сони бугун 70 бошдан ошди. Шулардан 10 боши "Санта-Гертруда", 20 таси эса қўзил швед зотлидир.

Ҳали муаммоларнинг етарли бўлса-да, қўлга киритавтган уюлқаримиз қўвончи, - дейди Абдулмалик ака. - Бултур қишлоқ аҳолисига арзон нархда 8 тонна гўшт етказиб берган

эдик. Бу йил ҳозиргача 9 тоннадан зиёд гўшт сотдик. Йил охиригача яна бир тонна гўшт етказиб бермоқчимиз. Шунингдек, фермер тасарруфида 25 гектар шартли суғориладиган ер майдонини ҳам бўлиб, бу йил у 7 тонна дон ва 120 тонна сомонни кам таъминланган оилалар ва етим-есирларга тақсимлаб берди. Туманин турли байрам тадбирлари учун 100 минг сўмдан зиёд пул ўтказди.

К.ЖЎРАКУЛОВ.

СУРАТДА: Абдулмалик Усанов ўғли Шарофиддин билан боқув-дagi "Санта-Гертруда" ҳолатини кўрмоқда.

ЙИҒИМ-ТЕРИМ АВЖИДА

Янгийўл туманидаги Назарали Ниёзов номли ширкат ҳўжалигида пахта йиғим-терими қизгин паллага кирди. Жамоа деҳқонлари амалдаги йилда 503 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 27,6 центнердан "оқ олтин" саранжомлаб олиш ниятида.

СУРАТДА: пудратчилар Мирзақарим Ҳожимирзаев, Дилмурод Юнусов ҳамда илғор теримчи Наргиза Мирзахолова-лар пахтазорда.

В.МАЛЬЦЕВ олган сурат.

ЕТТИ ИКЛИМДАН БИР ШИНГИЛ

ЗАРБАГА ҲОЗИРЛИК

Бундан уч йил муқаддам Ҳиндистон ва Покистонда амалга оширилган ядровий синовлар боис икки давлатга нисбатан АҚШ томонидан жорий этилган жазо чораларини президент Жорж Буш бекор этиш учун фармойиш берди.

Унинг фикрича, ушбу жазо чоралари эндиликда Америка миллий манфаатлари йўлида хизмат қилмайди. Бундай қарорга келинишига 11 сентябр кунги террор хуружларида гумон этилаётган бин Лоден масаласида Парвез Мушарраф раҳбариятининг ёрдам қўлини чўзиши сабаб бўлди.

Ҳозирда Қўшма Штатларнинг Афғонистонга уюштиражак ҳарбий ҳаракатида катнашиш мақсадида Буюк Британиянинг 13 та ҳарбий кемаси ҳам Форс кўрғазига етиб келди. Туркия ҳукумати эса ўз ҳаво ҳудудларидан фойдаланиш учун расмий Вашингтонга розилик берди.

УЧРАШУВ БЎЛИШИ МУМКИН

Утган ақшанба кўни Фаластин раҳбари Ёсир Арофат ҳамда Исроил ташқи ишлар вазири Шимон Перес ўрта-сида режалаштирилган учрашув амалга ошмади.

Фаластинликлар бунда Ариэл Шарон ҳукуматиға айб юклядилар. Шунингдек, бош вазирнинг билдиришича, "минимётлар ўқи" остида расмий Қуддус ҳеч қандай музокарага киришмайди. Лекин, айрим манбаларга кўра, шу ҳафтада музокаралар тикланиши эҳтимоли бор.

Исроил суди ФАТХ ҳаракатининг ўрдун дарёсининг гарбий қирғоғидаги бўлими раҳбари Марван Бархутини ҳибсга олиш учун рухсат берди. Унга жангариларга бошчилик қилиш айби қўйилмоқда. Кўни кеча эса Исроил танклари Фазо минтақасидаги Фаластин ҳудудиға бостириб кирдилар ва бир оз мuddатдан сўнг тарк этилдилар.

ЗОҲИР ШОҲ ВАТАНИГА ҚАЙТМОҚЧИ

"Асоҳийетед-пресс" агентлигининг хабар беришича, Афғонистон шимолида "Толибон" ҳаракати ва Шимолий Иттифок қўшинлари ўртасида ўзаро жанглар давом этмоқда.

Хабарларга қараганда, Покистондаги қоролланган ислом жангарилари толиб-ларга мадад бериш учун жўнатилимоқда. Лекин шунга қарамадан, Шимолий Иттифок Балх вилоти туманларидан бирини ишғол қилди. Тўқнашув натижа-сида эса 80 га яқин толи-бон аскарлари ҳалок бўлди ҳамда 200 дан ортиғи ҳибсга олинди.

Бошқа бир манбаларга кўра, 1973 йил мамлакатда юзага келган ҳарбий бурилишлар тўғрисида қиқиб кетган 86 ёшли Зоҳир Шох ватанига қайтишга тайёргарлик кўрмоқда.

ЮЗ КЎРИШИШ ОНЛАРИ ЯҚИН

Шимолий ва Жанубий Корея давлатлари вакиллари ўртасидаги навбатдаги учрашув октябр ойи охирида ўтказилиши кутилмоқда.

Унда икки давлатни боғловчи темир йўл қўрилиши, сув тошқинига қарши ҳамкорликда курашиш, ўзаро спорт мусоба-калари ўтказиш ва бошқа қатор масалалар муҳокама этилади. 16-18 октябр кўнлари эса Сеул ҳамда Пхеньян шаҳарларида ярим аср муқаддам юз берган уруш тўғрисида бир-бирдан айрилган юзлаб қариндошлар юз қўришди.

Сеулдаги "Уай-ти-эн" телестанциясининг маълум қилишича, пхеньялик делегатлар ўтган ҳафтада Жанубий Корея президенти Ким Дэ Чжун билан учрашганларида Шимолий Кореяга озик-овқат ҳамда электр энергияси борасида қўшимча ёрдам беришни сўраган эдилар. Бониси, сўнгги 5 йилдан буйи Шимолий Кореянинг ўн минглаб аҳолиси овқат етишмаслиғи сабаб оқ яшамоқда.

ИРОҚ ОСМОНИДА БРИТАНИЯ САМОЛЁТЛАРИ

Ироқ ташқи ишлар вазири Наджи Сабрийнинг айти-шича, 11 сентябрдаги Америка воқеаларига расмий Бағдоднинг ҳеч қандай алоқаси йўқ.

Уша кўни самолёт ўри-ларидан бирининг шу йил Оврупода Ироқ разведкаси ҳодими билан учрашганли-ғи ҳақидаги Қўшма Штат-лар таҳминлари бизни айб-дор дея ҳисоблашлари учун асос бўлмайди.

Буюк Британиянинг "Торнадо" русули самолётлари эса Басра шаҳри яқинидаги Ироқ Ракета ҳўжумидан мудофаа истеҳкомларини бомбардимон қилди. Британия мудо-фаа вазирлигининг билдиришича, ушбу ҳўжумнинг Нью-Йорк ҳамда Вашингтондаги террор ҳаракатларига ҳеч қандай алоқаси йўқ. Бу факат Ироқ жанубидаги таъқилланган ҳаво ҳудудида патрул хизматини ўтаётган Иттифок самолётларининг ўққа тути-лишига қарши қайтарилган жавобдир.

ИНТЕРНЕТ хабарлари асосида
Қамолддин АЛИОХУНОВ тайёрлади.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахбороти

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2001 йил 25 сентябрдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек боғжона тўловлари учун хорижий валюталар-нинг сўмга нисбатан қўйидаги қийматини белгилади:*/

1 Австралия доллари	207,46	1 Австрия шиллинги	28,29
1 Англия фунт стерлинги	619,60	10 Бельгия франки	96,49
1 Голландия гульдени	176,62	10 Греция драхмаси	11,43
1 Дания крониси	52,33	1 БАА дирхами	115,99
1 АҚШ доллари	425,99	1 Миср фунти	100,41
10 Испания песети	23,39	100 Италия лираси	20,10
1 Канада доллари	271,12	1 Хитой юани	51,47
10 Люксембург франки	96,49	1 Малайзия ринггити	112,12
1 Германия маркаси	199,01	1 Польша злотийси	102,32
1 СДР	550,55	1000 Туркия лираси	0,28
1 Финляндия маркаси	65,46	1 Франция франки	59,34
1 Швейцария франки	269,21	1 ЕВРО	389,23
10 Жанубий Корея вон	3,26	10 Япония иенаси	36,59
1 Россия рубли	14,49	1 Украина гривнаси	79,78

*/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Рес-публикаси Марказий банки маъзур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

КУЗГИ ДОН ЭКИШ: ҚАЕРДА, ҚАНДАЙ?

Пахтакорларимиз юмуши қай-наб турган шу кўнларда галла-корлар ҳам ниятини бутун қилиб далаларга уруғ сочишга киришиб кетдилар. Агар пахта ва галлачи-ликдаги жараёнларга назар таш-ласак, бу тармоқларда сўнгги йилларда ишлар ўз мuddатида бажарила бошлаганига ғувоҳ бўламиз. Яъни, куз изгиринида шуадор қилиб, уруғ сепган, ёзда икки ойлаб бугдой ўрган йиллар ортда қолди. Бу қувончли ҳол, албатта.

Ҳар тадбирнинг ўз вақтида бажари-лаётгани агар соҳада ислохотларнинг самарали кечётганидан да-лолатдир. Шунингдек, давла-тимиз раҳбарияти бу тармоқ-ларга доимий равишда эътибор ва ёрдам бериб келаётди. Агар соҳа бўйича мамлакат миқёсидаги юмуш-ларни самарали ва сифатли амалга оширилиши учун барча чора-тадбир-лар қўрилмоқда. Масалан, Вазирлар Маҳкамасининг шу йил 14 сентябрдаги келгуси йил ҳўсили учун бошқоқли дон экинларини кузги экишни уюшқоқлик билан ўтказиш, дон етиштириш каби масалаларга қаратилган қарори шун-дай тадбирлардан бири бўлди.

Маъзур қарорга кўра галлачилик учун ажратилган ерлар суғориладиган май-донларда ўтган йилга нисбатан 37 минг гектарга ортиши режалаштирилган. Фаллакорни уруғлик, ёқилғи-мойлаш материаллари, маъданли ўғитлар ва эҳтиёт қисмлар билан таъминлашга алоқадор бўлган идора ва ташкилот-ларга тегишли кўрсатмалар, топшириқ-лар берилди.

2002 йил ҳўсили учун жорий йилда 1241 минг гектар, шундан 1059 минг гектар суғориладиган, 182 минг гек-тари лалми ерга дон экинлари экин-лади. Вазирлар Маҳкамаси қарорида Қо-рақалпоғистон Республикаси, Хоразм, Бухоро ва Навоий вилотлари шимо-лий қисмида 10 сентябрдан 10 октябр-гача, Андижон, Фарғона ва Наманган вилотларида 20 сентябрдан 20 октяб-ргача, Қашқадарё ва Сурхондарё ви-лоятларида 25 сентябрдан 25 октяб-ргача экишни тўғаллаш вазифалари белгиланган.

Шу кўнчага мамлакатимиз бўйича 392,9 минг гектар ер кузги бошқоқли дон экинлари экиш учун тайёрланди. Барча

ер тайёрлаш техникалари бу ишга ом-мавий равишда жалб қилинган. Афсус-ки, айрим майдонларда кесакли жой-ларга уруғ экиш, мелиоратив ҳолати ёмон ҳудудларда шўр ювмасдан ерни экишга тайёрлаш, карта ўрталаридаги симёғон ва дарахларнинг атрофлари-ни хайдамасдан экишига йўл қўйиш ҳолатлари учрамоқда. Айниқса, ақсари-ят туман ва ҳўжаликларда сув таъмино-ти яхши бўлса-да, экиш олдида нам тўплаш учун суғориш ишлари мутлақо ташкил қилинмапти.

Бугунгача республикаимизда сувли майдонларда 251,9

РАЙҲОН ИСИ

(Боши 1-бетда)

Боши берк кўчага кириб қолганини онанинг ўзи ҳам эндигина сездди. Шу туйғайли унинг бурро тили танглайга ёпишгандек жим турибди. Қаторлашиб келаётган ваҳимали фикрлар юрагини беаёна кемирарди: "Отаси қизимизнинг аҳволини сезибди, ҳунук воқеа эшитипти! Энди қандоқ қилдим?!"

-Қизингни ҳозирок топиб кел! Бўлмаса... Турсун опа эрининг сўнгги сўзларини эшитмади, кўчага қандай чиқганини ва Булбулнинг уйи томон югуриб кетганини ўзи ҳам сезмай қолди. Тун қор-қоронғи эди. Нотекис йўлда туртиниб-сўртиниб одим ташларкан, онанинг ичу дунёси тундан ҳам қоронғироқ бўлиб кетди. У лик-лик йиғлаб борарди...

Қизим яйраб-яйшаб ўссин деб, Райхоннинг кўнглига қараб юриб, шу балога йўлиқди она. Авваллари рухсат сўрайдиган қизи бора-бора ота-онаси гапларини назарга пўчоқча илмай қўйди. Эл оғзига элак тўтиб бўлмас экан. Бу қизинг "дадиллиги" шу даражага етибдики, бир эмас, уч-тўрт йигитнинг бошини айлантириб, "ташлаб кетишга" улгурган. Эвазига "Беат" деган ном ҳам орттириб олганмиш. Одамлардан шу каби қончирмалар эшитиб юрган Турсун опа қизини қийин-қистокча олмоқчи бўлади-ю, ётган илони кўзатиб юборишдан қўчийди. Бу ҳақда бировга лом-мим ҳам дейёлмайдди. У ҳамма жойда ҳамма вақт ўзи билан қизини оппоқ кўрсатиб, Олим ақони солимга чиқариб қўйганми. Хатто ақинларидан маслаҳат сўрашга ҳам юраги бетламалди, сир очилиб кетишидан қўрқарди.

Ёмон бўлсаюм ота, ота тарбияси бир оилага керак экан. Булар-бўлмасга ота сазасин қай-таравишининг мана оқибати! Афсус! Райхон кейинги кўнларда шунчалик "эркин" бўлиб кетдики, ўзи ҳақида қанча гаплар юрганича қарамай, бугун яна "қизийгар"га кетиб қолди-я!

Она минг тиришиб ўй ўйламасин, тузукрок чора тополмас, ташвиши ортгандан ортиб борарди. Қўзи қоронғига ўрганган, бир амаллаб ноҳуш ҳаёлларни сал йироқлаштирди-да, оёгини қўлига олганча, "қизийгар" бўлаётган хонадонга етиб борди. Электр чирқоқларидан таралаётган нур қўнанинг анча жойини ёритиб турар, атрофда шарпалар қўлга ташланарди. "Тўйхона эшигида ўйнаб юрган болалар бўлса керак", ўйлади Турсун опа. Яқинроқ келган, таҳминининг нотўғрилигини тушунди. Орқадан келиб қолган аёлни кўрган шарпалар су-пурилишиб, нарироқ кета бошлашди. Она қараса буларнинг бари етилган йигитлар экан. Улардан бирови эшикнинг қоронғи оstonасида Булбулнинг қўлидан маҳкам ўшлаб турар: "Бизнинг жононни қақириб бермасанг, қўйвормайман", - дея кисталар қиларди.

Турсун опа ўзини сездирдиш учун бир-икки йўталиб қўйди. Шошиб қолган ўспирин, таниб қолмасин деган андишада юзини терс бурганча, қўдайиб жўнаб қолди. Қўтилмаганда Турсун опага қўзи тушган Булбул аввал ўнай-сизланди. Бирок, шу захотиёқ ўзини тўтиб олиб сир бермаслик учун ширинсуханлик қила бошлади:

-Келинг, ой! Намунча кечикиб қолмасангиз?! Тўйимнинг бошида турарсиз, деб ўйлагандим!

-Райхон шу ердами? - Булбулнинг гинасини эшитмагандек сўради она.

-Нима, дугонамни олиб кетмоқчимисиз? Уям узатилар, шунда биз ҳам керак бўлиб қолармиз!

Булбул қаттиқ-қаттиқ гапирар, яқинроқ

турган бир қизга гап орасида: "Райхоннинг онаси келибди", дея эслатиб қўйиб, Турсун опани яна чалгитарди.

Қизининг фалокатга йўлиқишида мана шу Булбулга ўхшаш "орада юрвчи"ларнинг асқотганини она энди чуқурроқ тушунди.

-Улар бўлсам ўлдим, сендақа мушук-сичқон ўйнаганлардан, - деди ўзини авраётган Булбулдан энсаси қотган она ўлкаси тўлиб. - Бетайин "қизийгар"ларинг бир ўзларингн эмас, аввал ота-оналарингн бошларини ейдиганга ўхшаб қолди. Бу "қизийгар"ми ё "йигитийгар"ми?! Ҳалиги қадалиб турган бола йигит ўлгур, "жононини қақириб бер", деб кимни сўраётувди?! Тўғриси айт, Райхон уйингдами ё бирортаси билан етаклашиб юрибдими?! Қани, уни ҳозирок буюққа қақирчи!

Она шу ерда тилини тийишга мажбур бўлди. Чунки қизилиб кетиб, қизининг сирини очиб қўйишга сал қолди. Булбул эса дангал қарши ҳужумга ўтди:

-Нима, қизингиз ёш боламидики, уни етаклаб юрса! Онасини кўриб қизини ол, дейдилар. Ўзингиз қанақа бўлсангиз, қизингиз ҳам шунчака-да!

Бу гаплар Турсун опага тарсақидан ҳам қаттиқ теғди. Индай олмади. Булбул бўлса ичкарида турган қизларга қараб шангиллади: -Райхонни қақирворинглал! Усиз ҳам тўйим ўтар!

Шу пайт қаерданки Райхон пайдо бўлиб қолди. Қўлида бир шода райхон. У кела солиб ҳўшбўй гиёҳни онасининг қўлига тутди. Райхон иси муштипарининг димоғига урилиб, чўккан кўнглини анча кўтарди...

Турсун опа эсини танигандан буён райхонни яхши кўради. Қўлогига гиёҳдан тақиб юрмаган қўни йўқ. Ҳовлисини тўлдириб райхон экади. Қизининг исмини ҳам Райхон деб атагани ҳам шундан.

Бир зум ҳаёлга толган онанинг қўзи қизининг тўлиша бошлаган қоматиға тушиб, яна фиғони фалакка чикди.

-Қани, туш олдимга! - деди Райхоннинг қўлидан силтаб торганча.

Булбулларнинг уйидан анча узоқлашиш-гач, она чидаб турулмади.

-Сани тўққунча бир тош тўғсам бўлмасми, д, жувон ўлгур! - деди шивирлаб. - Ҳозир манга очигини айт, қандай балога йўлиққансан ўзи?! Отанг ёмон гап эшитиб келибди. Уйга етгунча бир чорасини ўйлаб топайлик ахир! Бўлмаса иккаламизиям нақ чоғиб ташлайдиган шашти бор!..

Тинмай "сайраб" келаётган онасига Райхон анча жойгача жавоб бермай борди. Тим қоронғи йўлакка ўтишган:

-Ойи, сиз райхонни жуда яхши кўрасиз, тўғрими? - дея онасининг дағал бармоқларидан ушлади.

-Гапирар, нима демоқчисан?

-Агар адашмасам, райхон тўғрисидаги қўшиқлар, шунақа қўшиқларни айтадиган қўшиқчилариям...

-Очироқ гапирсанг-чи, юрагимни қон қилмай!

-Эсингизда бўлса, бултур, Ойхон опамни турмушга узатганимизда даврада бир йигит райхон ҳақида қўшиқ айтганди, ўзингиз ўн сўм кистиргандингиз унга.

-Кимгадир ёқар лола, ким атир гул шайдо-си,

Мен учун райхон аъло, райхоннинг йўқ ба-хоси.

Асад АСИЛ
(Давоми бор)

Чойхоналар - халқимизнинг меҳмондўстлигини, меҳмоннавозлигини кўз-қўз этувчи маскан. Айниқса, хуштабасум, хуштавозе ва ширинсўз чойхоначилар бўлса, чойхона янаям файзбў бўлади. "Қарши-Дўстлик" йўлида жойлашган чойхона йўловчилар билан гапжум. Бунинг боиси Шароф Тангриевнинг беминнат хизматидандир. "Сайёра-Б.Ф." хусусий чойхонаси Нишон тумани аҳолисининг ҳордиқ масканига айланиб қолган.

РИВОЯТ

Ривоят қиладиларки, Бағдод шаҳрида бир солиҳа аёл якяко ёлғиз ўғли билан яшар эди. Қўнларнинг бирида ўғил савдо қарвонига қўшилиб тижорат сафарига чиқар бўлди. Онаси фарзанди тўнининг астари ичига эридан қолган қирқ тилло пулни тикиб берар экан, жигарбандига насиҳат қилди:

ҒАР ҚИЛИЧ КЕЛСА ҲАМ БОШГА...

-Нуридийдам, бошингга ҳар қанча мушкул савдо тушса ҳам, рост гапиргил. Расулпулох, ёлғончи умматим эмас, деганлар. Умнат савфидан ажралишдан эҳтиёт бўл, болам! Фарзанд онаизорининг этагини кўзига суртиб, оқ фотихасини олди-да, сафарга жўнади. Карвон йўлга чиқди. Кечаю кундуз тинмай йўл босди. Ярим кечаси бир манзилга етганда бир гала қароқчилар қарвонга ҳужум қилди. Қаршилиқ кўрсатганлар аёвсиз тигдан ўтказилди. Ночор аҳли карвон йўлтушларга таслим бўлди. Қароқчилар қарвоннинг бутун молини талон-торож этдилар. Аёлнинг ўғлини ҳам ҳаммаёғини тинти-тиб кўрдилар, бироқ ёнидан ҳеч нарса тополмадилар.

-Пулинг борми ўзи? - сўради қароқчилар сардори йигитни тинтиб бўлишгач.

-Бор, - хотиржам жавоб қайтарди бола.

-Қани, қаерга қўйгансан?

-Онам тўнининг астари орасига тикиб қўйганлар.

Қароқчилар унинг тўнини ечиб олиб астари орасига яширилган тиллаларни топиб олишди. Хайратда қолган қароқчибоши боладан сўради:

-Аҳмоқ бола! Пулим йўқ десанг, тўнининг астари кимнинг ҳаёлига келарди. Қароқчиларга ўз сирининг очиб қўйдинг. Ақл-хушинг жойида эмасга ўхшайди...

Йигит ваэминлик билан айтди:

-Йўй сардор! Ақл-хушим жойида экани учун шундай қилдим. Онам ҳар қандай вазиятда бошга қилич келса ҳам рост гапирганини тайинлаганлар. Арзимаган тил-ла учун волидамнинг сўзини синдиришни ўзимга эп билмадим. Эеро, онамнинг ўғитини ҳар қандай бойликдан устун кўраман.

Унинг гапларини эшитган сардор бағоят таъсирланди. Ёшгина ўсмирнинг ақлига, одобига таҳсин ўқиди. Ундан тортиб олган пулни ва қарвоннинг бутун молини эгаларига қайтарди. Ўзи эса қароқчиликдан бутунлай воз кечиб, умрининг қолганини тоату ибодатда ўтказди.

Рустам БЕК табили.

СПОРТ ОЛАМИДА

САЛЬКОВНИНГ БАШОРАТИ ЎЗИНИ ОҚЛАДИ... МИ?

Миллионлаб ўзбекистонлик футбол ишқибозлари 22 сентябр кунни жаҳон чемпионати саралаш мусобақасининг Осиё минтақаси "В" гуруҳидаги Ўзбекистон - Бирлашган Араб Амириклари терма жамоаларининг ўзаро беллашувига катта умид билан келдилар.

Келинг, ҳурматли газетхон, ҳадеб андишанинг отини кўрқоқ деявермай, терма жамоамизнинг айна бугунги аҳволи ҳақида ҳолисона фикр юритайлик. Чунки, шанба кун "Пахтакор" марказий ўйингоҳидаги учрашув қайси жамоа нимага қодир эканлигини исботлагандек бўлди.

Авалло, бош мурабий Владимир Сальков ҳақида икки оғиз сўз. Бу устозга миллионлаб ишқибозлар катта ишонч билдиришган эди. Лекин, у келганидан бери ҳадеб журналистларга "Ўзбекистонда кучли футболчилар йўқ, легионерлар ҳам (айримларини ҳисобга олмганда) талабга жавоб бермайди", деявериши, очиги, жуда кишининг гашига тегади. Баъзан, В.Сальковдан қаттиқ ранжиб, "Бу инсон ишлагани келганими ёки нолганими?" деб юборган пайтларимиз ҳам бўлган. Бундан ташқари жаҳон чемпионати финалига йўлланма олиш учун бундай қулай имконият яна келадими ёки йўқми, бу Яратганининг ўзига маълум. Аммо, В.Сальков бошчилигидаги терма жамоамиз бу имкониятни қўлдан бой бергани жуда-жуда ачинарли бўлди. Балким... Бу ерда факат бош мурабийга айб қўйиш ҳам унчалик тўғри эмасдир. Чунки, назаримизда футболчиларимиз араб йигитларига ҳам жисмонан, ҳам руҳан бас кела олишмади. 5-дақиқадаёқ Алексей Поляков дарвозасига БАА футболчиси Муҳаммад Омар томонидан йўлланган тўп уйин тақдирини ҳал қилди-қўйди. Қолган 85 дақиқада рақибларимиз дарвозасига жавоб тўпи йўллаш

ўқда турсин, терма жамоамиз яна икки-учта копток ўтказиб юбормаганга шўр қилиш керак. Шу кунни яна йигитларимизда тезкорлик, шикоят, қатъият етишмади. Тўпни бир-бирига узатишдаги хатоликлар, ҳимоя чизғимизнинг панд бериши...

Хуллас, гапирсак гап кўп. Дарвоқе, В.Сальков башорат қилганидек, оғохлантиришлар сабаб Жабфар Ирисметов, Николай Шишов, Сергей Лушчан, бетоблиги туйғайли Максим Шакиркиннинг майдонга туша олмаганлиги, Владимир Маминнинг эса ўйинда иштирок этмаганлиги барибир билиниб қолди. Шу боис ҳам бу сафар майдонда қўйидаги таркиб ҳаракат қилди: Алексей Поляков, Александр Хвостунов, Даврон Файзиев, Бахтиёр Ашурматов, Миржало Қосимов, Андрей Власичев, Руслан Агаларов, Бахтиёр Ҳамидуллаев (Владимир Шишелов), Улғубек Бақоев, Февзи Давлатов, Андрей Аюпан (Илхом Мўминжонов).

Очигини айтганда, Улғубек Бақоев, Бахтиёр Ҳамидуллаев, Андрей Аюпанлар унчалик ҳам ёмон ўйнамади. Факат бу футболчиларга ҳам аввалдан ишонч билдирилиб, машгулларда катнаштирилганида бир-бирларини яхшироқ тушуниб, жамоавий ўйин ҳосил қила олармидилар... Яна бир жиҳатни тан олиш жоиз. БААга қарши тўп сурган терма жамоамиз таркиби ўйинида бироз бўлса-да, аввалги таркибга нисбатан тезкорлик ошгандек туюлди. Аммо, тажриба борасида гапир-ишга вақт эрта. Ушбу учрашувда рақиблар дарвозаси томон кўп бора хавфли ҳужумлар уюштирилди. Бирок, ҳужумни яқинига етказиш ҳеч кимнинг қўлидан келмаганлиги ачинарли.

Ушбу учрашув натижаси жамоамиз имкониятларини жуда пасайтириб қўйди. Бош мурабий В.Сальков башоратларини ҳам бу ҳисоб анча оқлади. Бундан ташқари бир кун аввалги Уммон - Қатар учрашувда Қатар терма жамоасининг 3:0 ҳисобидаги ажойиб ғалабаси йигитларимизнинг кейинги ўйинлардаги учрашувларига салбий таъсир ўтказиши мумкин. Нима бўлганда ҳам, футболда кучлилар енгади. Кейинги учрашувда В.Сальков шогирдлари ўз ишқибозларига қандай соғва инъом этаркинлар?

Энди ҳамоқурларимиз учун факат иккинчи ўрин учун курашиш имконияти қолди, ҳолос. Бунинг учун сафарда Қатар ва Уммон терма жамоаларини мағлубиятга учратиш, Тошкентда

ЯХШИ ХАБАРЛАР

ТЕАТРНИНГ ЯНГИ МАВСУМИ

С.Ҳўжаев номидаги ёш томошабинлар театри ёзувчи А.Султоновнинг "Ноҳақ тўкилган қон" спектакли билан ўзининг янги мавсумини бошлади.

Спектаклни режиссёр Б.Ўтабоев, сценарийни асосий ролларни У.Худойбердиев, К.Шомуродов, А.Ақсабдиев, Ж.Абдиев ва бошқалар ижро этди. Спектаклда қорқалпоқ халқининг содиқ фарзанди, давлат ва жамоат арбоби Оллоёр Дўстназаровнинг ҳаёт йўли ва хизматлари ҳақида сўз боради.

АЁЛИНИ АРДОҚЛАГАН ЮРТ

Наманган вилоятининг "Чортоқ", "Ниҳол" ва "Косонсой" санаторияларида Қорақалпоғистон ва Хоразмдан келган 358 нафар хотин-қизлар кўнглидагидек дам олиб, саломатликларини тиклашяпти.

Қорақалпоқ опа-сингилларининг дам олишлариға кетадиган маблаг Наманган вилоят Касаба уюшмаси ҳисобидан, - деди Наманган вилояти ҳокимлигининг оила, оналик ва болаликни ижтимоий ҳимоя қилиш ва хотин-қизлар масалалари қотибиятини етакчи мутахассиси Дилором Абдурахимов "Туркистон-пресс" мухбирига. - Мақсадимиз Орол бўйидан ташриф буюришган опа-сингилларимизга гаҳмўрлик кўрсатиб, "Оналар ва болалар" ййлида уларнинг саломатликларини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшишдан иборат.

"Туркистон-пресс"

ЕР ОСТИДА КИМЛАР БОР?

Ҳозиргача кўпчилигимизда бир фикр - яъни ўзга қонинотликлар бизга узоқ юлдузлардаги оламлардан учиб келади, деб ўйлардик. Лекин, яқинда маълум бўлдики, улар ўзимиз билан бир сайёралик, қиқроғи "ер остилик" эканлар.

Кейинги йилларда Америка ҳарбийлари ер остидаги бўлишқ ва ғорларни ўрганиш билан қизиқиб кетдилар. Ўзоқ йиллар мобайнида ҳеч ким ер остида тушнчалар билан бўлишқлар борлигини ҳаёлига келтирмаган. Бунга ишониб қийин эди-да! Лекин, 1980 йили Калифорния қирғоқларидан унча узоқ бўлмаган уммон остида жуда улкан тешик борлиги маълум бўлди. Бу тешикдаги бир неча юз метрлик чуқурликдан денгизчилар қандайдир ғалати товушларни эшитиб ва қандайдир нурул қишшини кўзатиб келишган. Бир мунча вақт ўтгач, Калифорния газеталаридан бери сув ости кемасининг собик капитани Жон Вильямс билан қилинган сўхбатни эълон қилди. Унинг сўзларига қараганда, сув ости кемасидагилар сувнинг тағидан улкан тақага ўхшаган ёрқин-кўк рангиди ғалати объектнинг қўри тезликда уммон сатҳига кўтарилганини кўришган. "Тақа"нинг ён томонларидан унча катта бўлмаган оловранг нурулар таралиб турган...

60-йилларнинг охирида Ден Хенриксон исмли киши дўстлари билан тоққа сайёҳатга чиқади. Ўз тўдасидан ортда қолиб кетган Ден сал нарида икки кишининг шаклини кўради. Улар қора қомбизонда бўлиб, юзлари ранг-пар, кўзлари гўё жонсиздай эдилар ва сакраганга ўхшаб ҳаракат қилардилар. Деннинг ёнага келган бу кимсалар уни ўзлари билан бирга кетишга ундашган. Ден рад жавоби бериб, қочишга ҳаракат қилади. Бирок, бирданига боши айланиб, қўнгли айнидди.

Кўз олдида ҳамма нарса тўлқинланиб, ҳушдан кетади. Кимсалар уни улкан тақага ўхшаб аппарат ичига олиб қирадилар. Шу ерда Ден ўзига келганда юмалоқ ва қоронғу хонада эканлигини сезади. Унинг атрофида ғалати мавжудотлар юрарди. Уларнинг кўзлари йирик ва қора, бармоқлари эса тўрттадан эди. Бундан кейин навбатдаги ҳушдан кетиш юз беради.

Ёш йигит кичикроқ ғор ёнида ўзига келди. Бир амаллаб қичқириб, одамларни ёрдамга чақирди.

А Ж А Б О !

Яқин келган кишилар уч кундан бери уни қидираётган полициячилар экан. Полициячилар тошлар орасида турган бу ярим яланғоқ кимсани кўриб, хайратга тушадилар. Унинг бутун бадани қонталаш қилиб, кесиб ташланган эди. Уни касалхонага олиб боришди. Денни ўзга сайёраликлар ўғирлаб кетганига ҳеч қандай шубҳа йўқ эди. Бирок, "жабрдийда"нинг айтишича, у ўзини ғорда ёки ер остида бўлгандай ҳис қилган.

Эру хотин Айрис ва Ник Маршаллар Казо Дьяло деб аталадиган тоғлик жойга сайёҳатга чиқашди. Қўн ғоят иссиқ бўлганлиги учун улар бир сониягина ғорга кириб дам олишмоқчи бўлдилар. Ҳорға кирганда улар бир жойда унча катта бўлмаган ёрқин кўзлари тушади. Қизиқиб ўша жойга амаллаб киришса, ғорнинг поли ва деворлари ой-надай силликланган экан. Бунинг устига деворларда ғалати ёзувларга дуч келадилар. Деворларнинг биридаги кичик тешикдан эса хирганча нур чиқиб турарди. Улар қизиқиниб, тешикка қараб қўришди. Бирок, у ерда хира нурдан бошқа ҳеч нарсани кўришолмади. Шу пайт ер остидан ғалати товуш эшитилди. У борган сари қаттиқроқ янг-

раб, қулоқни ёриб юборгудай бўлади. Эр ва хотин дахшатдан ҳушдан кетишди ва бир неча соатдан сўнг ҳалиги ғордан 20 метрча нарида хушига келадилар. Уларнинг бутун ақбоб-ускуналари йўқолган эди.

Қадимгиларнинг айтишларича, ер ости турли иблислар ва ёмон руҳлар билан тўла экан. Маълум бўладики, ер остида ҳақиқатан ҳам бизга номаълум бўлган жонотлар яшаркан. Бу қадимгиларга жуда яхши маълум бўлган.

АҚШдан ташқари мамлакатларда ҳам ўзларининг "ер ости сирлари" мавжуд. Масалан, Мексикада Сотано де лас Голондрии деб аталадиган ғор бор. Унинг чуқурлиги бир километрча, кенглиги эса бир неча юз метрга етади. Бу ҳақиқий тубсизлик, деворлари эса шунчалар силлиқ ва текиски... Унинг тағи ҳар томонга кетган ғалати туннеллардан иборат. Махаллий аҳоли бу "руҳлар маскани"га яқинлашишга журъат қилмас экан.

Перудани бир ғорда ҳам юз метр чуқурликдан сўнг улкан зал борлиги маълум бўлди. Унинг ҳам силлиқ деворларидан ғалати ёзувлар борлиги аниқланди. Ўша ғордан ҳар томонга кетган туннеллар бор. Уларнинг айримлари, ҳатто сув остига қараб йўналган.

Ер остида ҳаёт борми? Бу ҳали охиригача аниқланмаган гумон. Баъзи уфологлар ер остидаги ўзга сайёралик дейлаётган кимсалар аслида ер чуқурликлариди яювчи одамлар бўлиб, учувчи аппаратлари эса уларнинг ер остида, сувда ва ҳавода, бошқа жойларга ўтишда қўллайдиган мосламалари дейишмоқда. Балки, шундайлар, яна қайдам... Барчасини Яратганининг ўзи билади.

Хориж матбуоти маълумотлари асосида О.С.ФИХОНОВ тайёрлади.

хитойликларни енгилдек мураккаб вазифани амалга ошириш лозим. Наҳора, мамлакатимиз терма жамоаси футболчиларига яна бир марта "Ишқибозлар ишончини оқланг, албатта кейинги учрашувларда ғалаба қозонинг", дегимиз келади.

"УМИД НИҲОЛЛАРИ"ГА СТАРТ БЕРИЛДИ

Ёшлар ўртасида жисмоний тарбия ва спортни янада омаллаштириш мақсадида мамлакатимизда кейинги йилларда турли хил турнирлар ўтказиб келинмоқда.

Жумладан, олий ўқув юртлари талабалари иштирокида Наманганда ўтказилган Универсиада ўйинлари, Жиззахда ўрта махсус касб-хунар билим юртлари талабалари ўртасида ўтган кичик олимпиада номини олган "Баркамол авлод" ўйинлари фикримизнинг исботидир. Эндиликда республикамиздаги мактаб ўқувчилари ўртасида "Умид ниҳоллари" спорт мусобақаларининг дастлабки босқичи бошланди.

Тошкент шаҳрининг Мирзо Улуғбек туманидаги 120-ўрта мактабда ҳам аллақачон "Умид ниҳоллари" турнирининг дастлабки босқичига старт берилди. Унда катнашаётган ўқувчилар спортнинг волейбол, баскетбол, қумга сақраш ва бошқа турлари бўйича ўзаро куч синашишди.

ПОЛВОНЛАР БЕЛЛАШУВИ

Яқинда мамлакатимиз пойтахти Тошкент шаҳридаги "Динамо" спорт клубида самбо бўйича Ўзбекистон чемпионати мусобақалари бўлиб ўтди.

Унда турли вилоятлардан самбо билан шугулланувчи 260 нафар полвон иштирок эттиди. Ушбу мусобақаларда ғолиблик Азиз Йўлдошев ва Нурлин Эргашевларга насиб этди.

Й.АКБАРОВ тайёрлади.

Зар дўппили зарқокил.

Бош
муҳаррир
Ўткир
РАҲМАТ

ТАХРИР ХАЙЪАТИ: